

naji pregledanega semena in ga oddajati kmetovalcem kolikor mogoče ceno.

Pravega francoskega semena lucerne ali nemške detelje $\frac{1}{2}$ bode ude c. kr. kmetijske družbe stal 75 kr., najboljšega semena rdeče ali štajarske detelje $\frac{1}{2}$ 64 kr.

Zavoja ali vreče ni posebe plačati. Družba bode pošiljala seme po povzetji ali ga pa oddajala proti gotovemu plačilu v pisarni svoji. Družba bode priskrbovala tega semena od letos nadalje samo udom.

Ker bode družba naročila le toliko semena, kolikor ga bodo gospodarji naročili pri njej, naj se oglasi vsak, ki tega semena želi, že sedaj, koliko ga rabi, in naj pošlje ob enem polovico zneska za arc. Naslov je: C. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 16. Z ozirom na odgovor na 9. vprašanje v zadnjem listu vprašam: Na kakšen način je dati po zimi čebelam vode? (J. W. v H. na Gorenjskem.)

Odgovor: Čebelam se daje po zimi pijače lahko na več načinov, in sicer: Z vodo napojena goba se vtakne med satovje in, če je vreme ugodno, tudi v žrelca prazen sat se napolni z vodo; stekleničica, napolnjena z vodo in dobro zamašena z gobo, obesi se poveznena v panj in iz nje potem počasi kaplje voda.

Vprašanje 17. Imam prav dobro, 7 let staro kravo katera med molzenjem silno brca. To razvado ima pa šele kaki dve leti, poprej je bila prav pohlevna. Ali je kaka pomoč zoper to razvado? (J. S. v Ch. na Bavarskem.)

Odgovor: Kravi se zabrani brcanje med molžo s tem le jako priprostim sredstvom: Pred molžo se ji dvigne in v kolenu vpogne ena sprednja noga, ter čez koleno potem tako natakne kak obroč (tudi jermen ali vrv), da ne more noge raztegniti. Navadno imajo lesen in s cunjjo povit obroč, ki je tako velik, da ravno gre čez koleno. Vsled tega stoji potem krava le na treh nogah in ni v stanju, z drugo zadnjo nogo brcati. Ako se to sredstvo nekaj tednov rabi, opusti krava svojo razvado. Da je pa krava pričela šele pozneje brcati, prihaja od tod, ker je bila kedaj na vimenu bolna in jo je molženje bolelo, ali je pa oseba, ki je molzla, ž njo grdo ravnala. Pravijo, da krava tudi opusti brcanje, ako se ji denes med molžo na križ kaka mokra ruta. Skusite, saj to nič ne stane, morda pomaga.

Vprašanje 18. V drugi številki „Novic“ pišete, da bodo za Dolenjsko in Notranjsko le jednobarvni biki licencevani. Ali je potem za te kraje švicko pleme izključeno? (J. V. v Str. na Notranjskem.)

Odgovor: Švicko pleme je jednobarveno, zatoraj primerno za Dolenjsko in Notranjsko. Kmetijska družba se bode najbolj ozirala na Graupündenski rod, ki je svetlosiva vrsta od švicke govedi. Ta barva zlasti prija

laškim kupcem in je enaka barvi muricedolske vrste, katere se sedaj največ nahaja po Dolenjskem in Notranjskem.

Vprašanje 19. Uže v preteklem letu so bila vprašanja zaradi priprave za kuhanje žganja. Dobro bi bilo razjasniti, iz katere kovine se dado narediti najlažje, najboljše in najcenejše cevi za prekapanje. Bakreno je težavno narediti, svinčene res lahko vsak sam zavije, a utegnejo biti zdravju škodljive, ker destilovana voda vzame svinčeni okis na se. Rad bi tudi vedel, kako se dado čistiti zavite cevi, ker tudi pri nas v Dalmaciji narejamo izvrstno žganje, a za vsakim kotlom dobro osnažimo cevi, kar je zelo potrebno. (A. B. v D. Dalmaciji.)

Odgovor: Najboljše cevi za hladilnik so bakrene, seveda tudi najdražje. Zaviti jih pa i tako more le kotlar. Tudi svinčene cevi, ki so od znotraj pocinjene, so dobre, razen tega pa tudi zelo po ceni in jih res lahko sami zavijete. Pa tudi nepocinjene svinčene cevi se dado porabiti, ker nevarnost, da bi se delal med prekapanjam škodljivi svinčeni hidrat (ne okis), je majhena. Ako pa cevi, predno jih rabite, napolnite z rastopino od žveplenokislega natrona, naredi se po ceveh skorja od svinčenega sulfata, ki je nerazstopljiva. Zavite cevi se dado čistiti, ako se skozi nje toliko časa voda pretaka, da je vsa nesnaga opravljena. Ako treba, vlije se tudi vroče vode v cevi ter nekaj časa v njih pusti.

Vprašanje 20. Tod je v navadi le cinasta, po 10 litrov držeča posoda, kadar pretakajo in merijo vino. Obrabi se pa hitro, in tudi jo je zelo težko imeti čisto. Katera kovina je v ta namen najboljša? (A. B. v D.)

Odgovor: Odgovoriti moramo, da baker. Izvrstno bi pa tudi služila posoda od železne pločevine in dobro emajlovana, kakeršno danes izvrstno izdelujejo. Seveda take oblike posod, kakeršne jih vi rabite, nimajo nikoder v zalogi, moral bi jih posebe naročiti. Mi pa menimo, da je za vaše namene najboljša posoda od hrastovega lesa, kakeršno rabijo po Goriškem, v Vipavski dolini, na Krasu itd. Taka posoda se da dobro čistiti in prav oskrbovana trpi mnogo desetletij.

Vprašanje 21. Iz Italije prinašajo k nam neizrečeno velike nadzomeljske kolarabe, ki tehtajo tudi po več ko eno kilo ena. Ali bi se dale tudi na Primorskem vzrejati take kolarabe? (A. B. v D.)

Odgovor: Vzgoja takih velikih kolarab je zavisna od prave vrste in ravnave. Ako doboste semena dotičnih kolarab in njih sadike vsadite na dobro sprsteninsko zemljo, ki ima staro gnojno moč v sebi, ter potem zemljo pridno rahljate, ne hranite vode ter jej dodevate še kaj gnojila: prepričani smete biti, da tudi v Primorji vzgojite take kolarabe.

Vprašanje 22. Pri katerem sodarji bi lahko naročil vinske posode od dobre hrastovine? (A. B. v D.)

Odgovor: Sedaj nam ni znan naslov nobenega takega sodarja, pač pa upamo, da se bode vsled Vašega vprašanja kedo pri nas zglasil, in radovoljno Vam potem prijavimo njegov naslov.

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

210.

Ruščuk. Po železnici do Varne.

Pri Ruščuku smo. „Tu se moram razgledati,“ omenil sem poleg stoječemu Božidarju. „Vele, da je Ruščuk najvažnejše trgovsko mesto na bolgarskej Donavi. Vlak oddrči še le ob devetih, toraj imam dosta časa.“

„Da, tudi mene zanima ogledati od blizu, kako se razvija ta najnovejši narod evropski, in naši rodni bratje.“

Izkrcavši one potnike, kateri so ostali v Ruščuku, potegnil je nas parobrod malo dalje, kjer stoji kolodvor. Tu nam mitničar v sivej opravi, kakoršna je bitni znak bolgarski, pregleda torbe, pa nas pusti, da se sprehajamo po kolodvoru do devete ure. Ker nas Mayer opozarja, da se na železniških postajah do Varne, razen vode in ovočja, ne dobiva ničesar, zato se je treba preskrbeti s hrano. Stopili smo s Francozinjo v bifet. Za kos kruha in sira, pa nekoliko narezkov salame je zahteval trgovec dva franka. Da se je to Francozinji zdelo predrago, podala mu je vendar dva srbska dinarja, katera je na parobodu morala vzeti za dva franka. Ali trgovec moli roko in hoče imeti še dvajset santimov. „Kaj?“ zarohni ona. „Po vsem svetu je frank, frank, ako vi nečete drugače, pa imate nazaj svojo robo“ in vrže mu jo na plošček. Ker midva nisva marala za salame, kupila sva od drugega Bolgara nekaj kolačev.

„Kako to,“ poprašal sem mladega Bolgara, ki je pod verando nosil na sebi celo skladalnico knjig in novin na prodajo, „da srbski dinar nima tu popolne veljave?“

„Srbi“, odgovori mi smejoč se lokavo, „pobijajo naše leve, a mi njihove dinare!“

„E da bi vas koklja brcnila!“ Čemu se prepirajo jednokrvni bratje! Naj pazijo, da se jim od teh razporov ne izleže kako novo Kosovo!

Kupivši od njega vsak svoje novine za zabavo po potu do Varne, o katerej Mayer veli tole: „Die Bahn (Strecke) bis Varna bietet nichts Anziehendes,“ hiteli smo navkreber v sam Ruščuk. Ima vojarne, utrdbe, 29 džamij, 2 bolgarski, 1 grško, i katoliško cerkev, 4 bol-

garske in 1 katoliško šolo, 2 bukvarni, 1 bolgarske novine, deset konzulatov, in mnogo evropskih prodajalnic in tvornic. Na posebnem glasu so zlatarske tvornice, v katerih izdelujejo razen lišp od srebra in zlata; potem lončarske, v katerih izdelujejo črno posodje s srebrnimi okraski opisano. Duš ima Ruščuk do 26.000, polovico Turkov, čez 9000 kristjanov. in 1200 Judov.

Glavna ulica, ki vodi od kolodvora do gostilne Isla Hane, ima enonadstropne hiše ob obeh straneh, nekatere so zidane, nekatere lesene. Pri tleh so navadno prodajalnice. Po ulici leži hud prah, ki ti napravlja bolečine v očeh, tako da mnogi tudi oslepe. Bolgari, pravi velikani, vozijo vodo v sodih z Donave za kuho in perilo. Šli smo v gostilno Isla Hane, katero je neki Srb s Pančeve prav evropski uredil, da si prašno grlo operemo z limonado. Sedli smo na velikem vrtu nasproti častnikom bolgarske vojne, kateri so kavo pili. To so skoro sami Rusi, ker domačinov še ni. Tudi oprava jim je ruska. Govore mej seboj zgolj ruski. Pri drugej mizi so sedeli Bolgari. Poslušali smo napeto, ali skoro jih nismo razumeli. To so bili vzhodni Bolgari, kateri se tudi sami težko porazumejo s svojimi zahodnimi brati, kateri stanujejo bližje Sroške.

Kmalu nam strežnik Srb prinese limonade. Take pijače pa še ne. Da se vsi francoski slastičarji zjedinijo, ne napravijo ti tako sladkorezkega in kaj vem kakošnega hladila. Čim več piješ te pijače, tem več je želiš. Okrepljeni smo se spustili proti Donavi, in prišli smo na cesto, ali šetališče, kakor tu vele, od koder je viden na Rumunsko, zlasti na trgovsko mesto Gjurgjevo, v kateri bi lahko skočil, da imaš orjaške noge. Ta cesta je jamasta z zanikarnimi robinjami, ali akacijami, kakor napečno velimo, obsajena. No nič ne de, šetališče je radi vidika. Ker Ruščuk stoji visoko nad Donavo, in ni zavarovan z nikakoršnim gorjem od severne strani, zato mu je podnebje zelo spremenljivo. Malo ima vedrih in mirnih dnij v etu; vedno ga škropi dež. Ko smo se nagledali te lepote, spustili smo se mej kvakanjem krogarjev, kateri tu mesto golobov hiše oživljajo, k Donavi. Od tu se leze zopet po gričastem svetu na vzhodno stran, koder so se raztresle turške, a dalje po jarku tudi judovske kolibe. Turki, veliki ljudje, krepkih mišic, leže pred prodajalnicami. Ker nas je prah preveč ščegetal, nismo šli gledat lepih vrtov zunaj mesta, katere hvalijo potopisci, temveč smo jo brzo mahali nazaj proti železnici. S potom smo videli puste prostore, podrtine, kupe raznih rečij in smetij. Ker je bilo še dosta časa, začeli smo hoditi po kolodvoru. Ko smo se nahodili, sedli smo v kupé prvega razreda. Kupé kakor dunajski, prostoren, priročen, čist, z elastičnimi sedali, da ti ni treba boljšega železi. Naposled smo oddrdrali; vozili smo malo počasnejše kakor na italijanskih železnicah, a dosta hitreje kakor na avstroogerskih s kondukterjem Bolgarom, ki govori tudi še nemški in francoski. Francozinja se je stisnila v kot in jela mižati,